

הלכות הארץ

קיצור הלכות המצוות התלויות בארץ
הנוהגות בבית ובגינה הפרטית

על הלכות תרומות ומעשרות,
חלה, ערלה, כלאיים ומתנות לעניים

כתיבה ועריכה: הרב יואל פרידמן
השתתפו בכתיבה: הרב יהודה הלוי עמיחי,
הרב אהוד אחיטוב, הרב אביגדור לוינגר,
הרב אברהם סוחובולסקי, אג' מרדכי שומרון.

כפר דרום ת"ו - שבי דרום

בהוצאת מכון התורה והארץ
שבי דרום - תשע"ו

טל' 08-6847325; פקס' 08-684055

אינטרנט: www.toraland.org.il

דוא"ל: machon@toraland.org.il

עריכת הלשון:

רעיה קמינצקי

raayak@neto.net.il

אפרת אורנשטיין

ehovav@walla.co.il

עימוד: שחרית

yosi@bsy.co.il 072-2113131

יוצא לאור בסיוע משרד התרבות והספורט - מנהל התרבות

המחלקה למכוני מחקר תורניים

הקדמה

הגמרא (ביצה לח ע"א) מספרת שכאשר ר' אבא עלה לארץ ישראל הוא אמר: 'יהא רעוא שאימר מילתא דתתקבל' [יהי רצון שיתקבלו דבריו]. כאשר הגיע לארץ, פגש כמה מחכמיה, ואלו שאלו אותו שאלה בדין 'עירובי תחומין'. רבי אבא ענה מה שענה, והגמרא מספרת שהחכמים צחקו עליו. הוא תמה על התנהגותם המזלזלת ואמר: 'גולתיכו שקלי?' [מלבושכם לקחתי שאתם משחקים עלי]. שוב חזרו וצחקו ובהמשך אמר רב אושעיא טוב עשו שצחקו עליו.

השאלה שנשאלת היא מדוע באמת צחקו עליו? ויתירה מכך מה ראו חז"ל לספר זאת? בפרט שרבי אבא התפלל בתחילה 'יהי רצון שיתקבלו דבריו'.

ה'חתם סופר' (שו"ת או"ח סי' רח) מסביר את התפילה שנאמרת בכניסה לבית המדרש (ברכות כח ע"ב):

רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש... גמרא. תנו רבנן: בכניסתו מהו אומר? יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי, ולא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם.

שואל ה'חתם סופר' איך ייתכן שהחכמים בזמן חז"ל, נהגו החכמים להתכבד בקלון חבריהם שנכשלו בדבר הלכה, עד שכל הנכנס לבית המדרש צריך לבקש 'שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי'? והוא מביא מעשה בר' איליש שהורה הלכה וכמעט נכשל, ורבה רבו הציל אותו מכך. אמנם ר' עיליש לא נכשל, אך היה זה בזכות רבו, ואילו בתפילה אנו מבקשים שנזכה לכוון אל האמת, ולא נכשל בדבר הלכה בזכות עצמנו.

לאור זאת מסביר ה'חתם סופר' את הגמרא בביצה הנ"ל: ר' אבא מבקש שיתקבלו דבריו, ואין זו בקשה ראויה, כי באמת אין זה משנה אם דבריו מתקבלים אלא האם הם מכוונים אל האמת. יתירה מכך, כל דיון וכל מחלוקת אין מטרתם לשכנע ולשנות זה את עמדתו של זה, אלא מטרתם היא להעמיד כל צד אל נקודת האמת שלו. ההקשבה לצד האחר גורמת לתיקון ולדיוק דברינו, לאור דבריו של הצד האחר. וזו לשון ה'חתם סופר' שם:

עד"ז אני מפרש לא תענה על ריב לנטות [שמות כ"ג - ב'], שלא יהי' כוונת המתווכחים בדין בין ריב לריב ובין דם לדם, לנטות דעת חברו לדעתו, כי מה לי ולו, אך יהי' הויכוח להעמיד סברתי ודעתי על פי שכלי, באופן מה שחברי טען נגדי אראה במחשבתי אם כנים דבריו אחזור בי ואם לא נראים

לי דבריו אני עומד על דעתי, ומה לי בכך אם יודה לי או לא כי אין כוונתי לנטות דעתו לדעתי, וכן יהי' דעת חברי שכנגדי להעמיד סברתו לעצמו, ואחר הויכוח הזה אחרי רבים להטות. אבל אותם הרוצים דוקא שחברו יודה לו וכוונתו להטות דעת חברו לדעתו, אותם שוגים מדרך האמת ונוטים אל הניצוח ויצא משפט מעוקל...

אם כן לדעת ה'חתם סופר' בקשתו של רבי אבא לא הייתה ראויה. חכמים צחקו עליו, וחז"ל מספרים זאת כדי ללמדנו איך מתנהל דיון וכיצד מתנהלת מחלוקת בהלכה: אין המגמה בהכרח לשכנע, ובוודאי שלא 'לכופף' את הצד השני. המגמה הראויה היא למקד ולהבהיר את דעתך, מתוך שמיעת הביקורת של החולקים עליך, 'ומיניה ומיניה תתברר שמעתתא'.

אפשר להציע תשובה אחרת לשאלה, מדוע ציינו חז"ל את העובדה שחכמים צחקו על ר' אבא. הגמרא מציינת שהתפילה והבקשה של ר' אבא הייתה לפני עלייתו לארץ ישראל 'כי סליק ר' אבא' [עלה ר' אבא]; ובהמשך שוב, 'כי סליק' רבי אבא פגש אז את החכמים שדנו בדברי המשנה בביצה, ואמר מה שאמר. בין החכמים היו מחכמי ארץ ישראל: 'אשכחיה לרבי יוחנן ורבי חנינא בר פפי ורבי זירא, ואמרי לה רבי אבהו ורבי שמעון בן פזי ורבי יצחק נפחא'. ביניהם היה ר' זירא שעלה אף הוא מבבל לארץ ישראל. אך רבי זירא הנהגה אחרת הייתה עמו: לפני שעלה לארץ ישראל הוא התענה מאה תעניות כדי שישכח את תורתה של בבל (ב"מ פה ע"א) 'רבי זירא כי סליק לארעא דישאל יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבבליה מיניה, כי היכי דלא נטרדיה'.

רש"י מפרש שרבי זירא הבין שרבי יוחנן וחכמי ארץ ישראל נוחים זה לזה בהלכה, דהיינו מיישבים את הקשיים בצורה פשוטה בלי להסתבך בקושיות מיותרות ובתירוצים שאינם מכוונים אל האמת תמיד. אך יש להוסיף שהוא הבין גם שאינה דומה תורת בבל לתורת ארץ ישראל, כדברי חז"ל (ב"ר פר' טז): 'וזהב הארץ ההיא טוב, מלמד שאין תורה כתורת א"י ולא חכמה כחכמת א"י - וזאת מפני שאוירא דארץ ישראל מחכים' (ב"ב נח ע"ב).

נראה שאת זאת לא הבין רבי אבא בצורה מספקת. הוא לא הבין את ההבדל בין תורת ארץ ישראל לתורתה של בבל, ולכן לפני עלייתו לארץ ישראל¹ אמר יהי

1. אם נכונים הדברים, יש לומר שמה שאמר רבי אבא בגמרא (סנהדרין צח ע"א): ואמר ר' אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאול לעמי ישראל' - אמר אחרי עלייתו לארץ ישראל, ולאחר שהתבשם מאווירה.

רצון שיתקבלו דברי' - ועל כך הייתה הקפדתם של ר' זירא, ר' יוחנן ושאר חכמי ארץ ישראל.

ספר 'הלכות הארץ' - כפשוטו וכמדרשו - הלכות ופסקים של המצוות המיוחדות לארץ ישראל. בספר כלולים הלכות תרומות ומעשרות, חלה, ערלה, כלאיים ומתנות עניים, **הלכות שמתאימות לכל אדם בביתו**. אין דומות הבעיות של המגזר הציבורי והפתרונות המוצעים להן, ואף לא הפסיקה עבור מגזר זה, לבעיות המגזר הפרטי ופתרונותיהן ולפסיקה עבור מגזר זה. לכך ראינו צורך לחבר קיצור של פסקי הלכות המיוחד למגזר הפרטי.

התשתית לנכתב בספר מצויה במאמרים שנכתבו לאורך השנים על ידי רבני המכון ורבנים נוספים, בספרי ה'התורה והארץ', חוברות 'אמונת עתיך' ושאר ספרי המכון ובראש ובראשונה בפסיקות של מו"ר הרה"ג יעקב אריאל שליט"א בספרים ובחוברות הנ"ל, בספרי תשובותיו 'באהלה של תורה' וכן בהערות שהואיל להעיר ולהאיר לספר זה. השתתפו בכתיבה והעירו הערות לספר במיוחד הרב יהודה הלוי עמיחי, הרב אהוד אחיטוב, הרב אברהם סוחובולסקי, הרב אביגדור לוינגר, הרב דוד אייגנר ולאגרונום המכון, אג' מרדכי שומרון - לכולם - תודה.

המגמה שהייתה לנגד עינינו בכתיבת הספר, להוציא לאור ספר כתוב בלשון השווה לכל נפש בלשון הנהוגה בימינו. השתדלנו להביא את ההלכות השכיחות שאנשים נתקלים בהן ולהתעלם ממקרים והלכות שאינם מצויים, גם אם נכתבה סביבם ספרות הלכתית ענפה. כמו כן השתדלנו עד כמה שאפשר להביא הלכה פסוקה, למעט ולקצר בהערות, ולציין רק את המקורות המרכזיים והמקורות המסכמים את הנושא.

יואל פרידמן
טבת תשע"ו

תוכן העניינים

מכתב ברכה מאת הרה"ג יעקב אריאל שליט"א

הלכות תרומות ומעשרות

15.....	הקדמה - על הפרשה ועל נתינת המעשרות.....
17.....	א. מבוא: הלכות כלליות.....
17.....	1. חיוב תרומות ומעשרות.....
18.....	2. איסור טבל.....
18.....	3. תרומה גדולה.....
19.....	4. מעשר ראשון.....
19.....	5. תרומת מעשר.....
20.....	6. מעשר שני.....
21.....	7. מעשר עני.....
22.....	8. הפרשה, קריאת שם ונתינה.....
23.....	9. הפרשה 'מן המוקף'.....
24.....	ב. איסור טבל.....
25.....	ג. סדר הפרשת תרומות ומעשרות.....
25.....	1. שלבי הפרשת תרומות ומעשרות.....
25.....	2. נוסח הפרשת תרומות ומעשרות.....
27.....	3. ביאור נוסח הפרשה.....
31.....	ד. ברכות בתרומות ומעשרות.....
32.....	ה. חילול מעשר שני.....
34.....	ו. ממה מפרישים תרומות ומעשרות.....
34.....	1. החלוקה למינים לעניין הפרשת תרומות ומעשרות.....
35.....	2. עלי תה ותבלינים.....
35.....	3. תרומות ומעשרות ממין.....
36.....	ז. החייב בהפרשת תרומות ומעשרות.....
36.....	1. פירות שגדלו בבית, בחממה ובעציץ, וכן בנבטים.....
36.....	2. פירות שגדלו במקומות שונים בארץ.....
39.....	3. הפרשה מפירות הגוי.....
39.....	4. הפרשה מפירות הפקר.....
40.....	5. הפרשה עבור חברו.....
41.....	6. הפרשה מפירות שהם ספק נטע רבעי.....
43.....	ח. מי חייב בהפרשת תרומות ומעשרות.....
44.....	ט. דיני מוקף.....
46.....	י. שנת המעשר.....
49.....	יא. חלות חיוב מעשר: עונת המעשר, גמר מלאכה וקביעות למעשר.....
49.....	1. עונת המעשר.....
49.....	2. הפרשה מן התלוש.....

4.	מתי מפרישים מיין, משמן ומזיתים כבושים.....	50
5.	קביעות למעשר.....	51
6.	אכילת פירות בשדה ובחצר ללא הפרשת תרומות ומעשרות.....	52
7.	קטיף תיירותי.....	53
יב.	הפרשות מיוחדות: הפרשה מראש, הפרשה בדרך 'ברירה' והפרשה של אורח.....	55
1.	הפרשה מראש.....	55
2.	נוסח להפרשת תרומות ומעשרות מראש.....	56
3.	הפרשה בדרך 'ברירה'.....	57
4.	הפרשה של אורח.....	57
	נוסח הפרשה לאורח.....	57
יג.	תקלות בהפרשת תרומות ומעשרות.....	60
1.	הפרשת כמות חסרה.....	60
2.	הפרשה מן החיוב על הפטור ולהפך.....	60
3.	תערובת של חיוב ופטור.....	61
4.	הפרשה לאחר שהפירות התבשלו, דין הסיר.....	62
יד.	דין התרומה ותרומת המעשר.....	63
1.	מה עושים עם התרומה ותרומת המעשר.....	63
2.	תרומה גדולה ותרומת מעשר של שמן זית.....	63
טו.	נתינת מעשר ראשון ומעשר עני.....	65
טז.	ביעור מעשר וידיוי מעשר.....	68
	נספח: הפרשת תרומות ומעשרות במערכות השיווק הציבוריות.....	70
	הקדמה.....	70
	כללי.....	70
	שוק סיטונאי.....	71
	רשתות גדולות וסיטונאים פרטיים.....	72
	רשתות שיווק קטנות וסניפי רשתות.....	73
	השוק הפתוח וחנויות הירקות.....	73
	צה"ל.....	74
	מעשר עני.....	74
	תפקידה של הרבנות הראשית.....	75
	סיכום.....	75

הלכות חלה

	הקדמה - 'כדי שלא תשתכח תורת חלה'.....	79
א.	מבוא: הלכות כלליות.....	82
ב.	חיוב חלה בארץ ישראל וחיובה בחו"ל.....	83
ג.	ההפרשה וברכת החלה.....	84
ד.	המינים החייבים בחלה.....	86
ה.	העיסות החייבות בחלה.....	87
ו.	שיעור חלה.....	89
ז.	מתי מפרישים חלה.....	91

92.....	ח. הפרשת חלה 'מן המוקף' והפרשה על כמה עיסות שיש בהן כשיעור חלה.....
94.....	הפרשה ממין אחד על מין אחר כשיש בכל אחת מן העיסות כ'שיעור'.....
95.....	ט. הראויים להפריש חלה.....
97.....	י. הפרשת חלה בשבת ויום טוב.....
99.....	יא. צירוף עיסות לחיוב חלה.....
100.....	צירוף עיסות ממינים שונים כשאין בכל אחת מן העיסות כ'שיעור'.....
104.....	יב. איזו עיסה חייבת בחלה.....
104.....	1. עיסה עבה.....
105.....	2. עיסה רכה.....
105.....	3. מאכלים מקובלים ודיני חיובם בחלה (לפי סדר א"ב).....
109.....	יג. הלש עיסה על מנת לחלקה.....
111.....	יד. חלה שהתערבה בשאר עיסות.....
112.....	טו. חלה בחו"ל.....

הלכות ערלה

115.....	הקדמה - איסור ערלה - מצווה התלויה בארץ.....
120.....	א. מבוא: הלכות כלליות.....
121.....	1. איסור הנאה מערלה.....
122.....	2. איסור ערלה בארץ ישראל ובחוץ לארץ.....
123.....	3. מה יש לעשות בפירות הערלה.....
123.....	4. פירות של נוכרים.....
124.....	5. איסור ערלה - איסור הפירות.....
125.....	ב. מניין שנות ערלה.....
125.....	1. מניין השנים של העץ.....
126.....	2. מניין שנות ערלה לגבי הפירות.....
127.....	3. שלב גידול הפרי שחל ממנו איסור ערלה.....
128.....	ג. מהו אילן.....
131.....	סיווג צמחי ביניים לאילן או לירק.....
132.....	ד. נטיעות הפטורות מערלה ונטיעות החייבות בה.....
132.....	1. הנוטע עצי מאכל לסייג ולנוי.....
133.....	2. הנוטע לרבים והעולה מאליו.....
134.....	ה. התחדשות העצים: נטיעה, העברה, הרכבה, הברכה ונצרים.....
134.....	1. העברה והעתקה של עצי פרי.....
135.....	2. הרכבה.....
137.....	3. נצרים והברכה.....
139.....	ו. דיני עציצים - ערלה במשתלות.....
143.....	ז. ערלה בשוק.....
145.....	ח. נטע רבעי.....
149.....	נספח: פירות ערלה בשוק - סקירה.....

הלכות כלאיים

הקדמה - לטעמה של מצוות כלאיים - עיון בדברי המהר"ל	155
א. מבוא לאיסור כלאיים	160
ב. הגדרת המין באיסורי כלאיים	161
ג. כלאי זרעים	162
1. איסור זריעה	162
2. איסור קיום כלאיים ודין הפירות	163
3. כלאי זרעים בקרקע של גוי או ע"י גוי	164
4. מטרות שונות בזריעת כלאיים	164
5. זריעה בסמיכות לשדה חברו	165
ד. המינים האסורים בכלאי זרעים	166
ה. שיעורי ההרחקה בין המינים	168
1. תבואה - שיעורי הרחקה	168
4. קטניות - שיעורי הרחקה	170
5. דברים המפסיקים בין המינים אף בלא הרחקה	170
ו. כלאי זרעים בעציצים ובאדניות	172
ז. תערובת זרעים או צמחים ושינוי מחזור זרעים	173
ח. כלאי אילן	175
1. היכן חל איסור הרכבה	176
2. גידול העץ המורכב, נטיעתו ואכילת פירותיו	176
3. הרכבת כלאיים על ידי גוי	178
ט. כלאי הכרם	179
1. עקרונות איסור כלאי הכרם	179
2. סוגי הצמחים האסורים בכלאי הכרם ואיסור גידולם	180
3. איסור הנאה בכלאי הכרם	180
4. כלאי הכרם על ידי ירק, תבואה או גפן של חברו	181
5. כלאי הכרם של גוי	181
י. מינים האסורים משום כלאי הכרם	183
יא. שיעורי ההרחקה הנצרכים בכלאי הכרם	184
1. שיעורי הרחקה בכלאי הכרם	184
2. דברים המפסיקים בכלאי הכרם	185
3. הרחקה מגפן מודלית	185
4. הרחקה ממתקן הדליית גפנים (אפיפירות)	186
יב. שרפת כלאי הכרם	188
יג. דין עציצים בכרם	190
נספח א' - רשימה של צמחי תבלין וסיווגם לעניין כלאי זרעים וכלאי הכרם	191
נספח ב': שיעורי הרחקות בכלאי זרעים	193
א. הרחקות בין מיני תבואה שונים	193
א. שדה	193
ב. בית רובע	194
ג. מרובע - קרחת	194

194	ד. קרוב לבית רובע.....
194	ה. מישר.....
194	ו. ב' אמות.....
195	ג. הרחקות בין ירק ותבואה.....
195	ז. יחידי.....
195	ח. שורה.....
196	ט. ו' טפחים.....
197	ג. הרחקות ירק וירק.....
197	י. תלם.....
197	יא. טפח וחצי.....
198	נספח ג': רשימה של צירופים כנות-רוכב מותרים ואסורים.....
201	הדרים.....

הלכות מתנות עניים ואיסור חדש

205	הקדמה - 'בצדקה תיכונני' - מתנות עניים כדגם למדיניות חברתית.....
205	א. חובה מול זכות.....
206	ב. נתינה לשמה.....
206	ג. קבלה מתוך נטילת אחריות.....
208	ד. צדקה חוץ-ממסדית.....
208	ה. מתנות העניים מפרי האדמה.....
209	סיכום.....
210	א. הלכות פאה.....
212	ב. הלכות לקט.....
213	ג. הלכות שכחה.....
214	ד. הלכות פרט.....
215	ה. הלכות עוללות.....
216	ו. איסור חדש.....
216	1. המציאות כיום.....
217	2. הלכה למעשה.....

מפתח העניינים

221	מפתח עניינים להלכות תרומות ומעשרות.....
224	מפתח העניינים להלכות חלה.....
227	מפתח העניינים להלכות ערלה.....
230	מפתח העניינים להלכות כלאיים.....
234	מפתח העניינים להלכות מתנות עניים וחדש.....

משרד הרבנות רמת-גן

לשכת הרב הראשי
הרב יעקב אריאל

בס"ד. י"א באדר ב' תשע"ו

מכתב ברכה

לכבוד הרב יואל פרידמן שליט"א

מכון התורה והארץ

שלו רב לאוהבי תורתך

יישר כוחך על הספר "הלכות הארץ" על הלכות תרו"מ, חלה, ערלה וכלאיים. עבודה יפה עשית בהסברת ההלכות התלויות בארץ בשפה ברורה ונעימה. ראוי א"י שיחבבו אותה ואת מצוותיה וזו אחת הדרכים לכך. המיוחד בספר שלך שכללת גם פסיקות בנושאים חדשים שעלו על הפרק בתקופה האחרונה ואשר לובנו במכון התורה והארץ. במיוחד מסובכות הן הלכות כלאיים ולגביהן דרש ר' חנינא בר פפא (חולין ס ע"א): "יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו" – פסוק זה שר העולם אמרו בשעה שאמר הקב"ה: "למינהן" באילנות נשאו הדשאים ק"ו בעצמן אם רצונו של הקב"ה בערבוביא למה אמר "למינהן" באילנות? מיד יצא כל אחד ואחד למינהו.

יש סדר בעולם. לא תמיד עינינו האנושיות מבחינות בו, אך בורא העולם יודע את סדריו ואת סתרי. לכן השטן ואומות העולם מוניס אותנו במצווה זו. זהו מבחן עקרוני. מי קובע את סדר העולם, האדם לפי צרכיו דחפיו ושיקוליו או ה' בורא העולם? מי שזורע ונוטע עפ"י הסדרים של כללי ההלכה – נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית.

יפה עושה "מכון התורה והארץ" שמוציא ספר הלכתי על כל המצוות התלויות בארץ הכולל בתוכו גם הדרכה מעשית להלכות כלאיים בימינו. נושא ההרכבות החדשות תופש מקום גדול בשאלות ימינו ויש צורך בריענון ועדכון של הכנות השונות שניתן להרכיב עליהן בהיתר. יישר כוח לרבנים, הרב יהודה עמיחי, הרב אהוד אחיטוב ולרב יואל פרידמן עורך הספר, ולמכון התורה והארץ על הוצאת ספר זה ועל עצם המפעל הגדול והחשוב העוסק בחיבור שבין התורה והארץ, א"י ללא תורה היא כגוף ללא נשמה.

ה' בורא השמים ונוטיהם, רוקע הארץ וצאצאיה, נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה... ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר".

ברכת התורה וברכת הארץ יחולו עליך ועל המכון.

בברכת התורה והארץ

הרב יעקב אריאל
הרב הראשי לרמת-גן

הרב יעקב אריאל
הרב הראשי לרמת-גן

מפתח העניינים להלכות תרומות ומעשרות

האות הראשונה = פרק; האות השנייה = סעיף; מס' = הערה

אורח - הפרשת תרומה על ידו.....	יב, ה
אפרסק - קביעת שנת המעשר שלו.....	י, י
אישה - הפרשה על ידה.....	ח, ג
אתרוג - קביעת שנת המעשר שלו.....	י, יא
ביעור - שכח ולא ביער.....	טז, ז-ח
ביעור מעשרות - זמן חיובו.....	טז, ג
ביעור מעשרות - במעשר שני ונטע רבעי.....	טז, ה-ו
בית - הגדל בו, חיובו בתרומה.....	ז, א
בית האוצר - במעשר עני.....	טו, ט
ברירה - הפרשה בדרך ברירה.....	יב, ג-ד
ברכה - עובר לעשייתן.....	ד, ד
ברכת הפרשת תרומות ומעשרות.....	ד, א
ברכת חילול מעשר שני.....	ג, 44; ד, ג
גבולות - חיוב תרומה באזורים שונים.....	ז, ד-ח
גבולות ירושלים.....	ה, ו
גבולות עולי מצרים - נתינת מעשר עני.....	טו, 231
גוי - חיוב תרומה מפירותיו.....	ז, ט-יא
גמר מלאכה - הגדרתו.....	יא, ט
דרגות חיוב ופטור.....	יג, ח-ט
הבחלה - הפרשת תרומה לפניה.....	יא, ב
הדר, פירות - דינם לתרומה.....	י, יא
הפקד, פירות - חיוב תרומה.....	ז, יב-יז
הפרשה - הגדרתה.....	א, לז
הפרשה מאחד על חברו.....	ז, יח-כב
הפרשה מן החיוב על הפטור.....	יג, ד-ט
הפרשה מן התלוש על המחובר.....	יא, ג-ד
הפרשה מראש.....	יב, א-ב
ווידוי מעשר - הוצאת ספר תורה.....	טז, ט
זיתים - זנים.....	יא, 167
חילול בירושלים.....	ה, ז
חילול על סוכר.....	ה, ה
חנטה - הגדרתה.....	י, ט
חצר - הגדרתה.....	יא, כא, 175
חצר - חיוב תרומה בה.....	יא, כב-כד

טבל - איסור אכילה.....	א, ו-ז
טבל - איסור הנאה.....	א, ח
טבל - במצב של ספק.....	א, ט
טבל - הדלקתה לנרות חנוכה.....	ב, ד
טבל - זריעה.....	ב, ג
טבל - נתינה ומכירה.....	ב, ב
טבל שהתבשל.....	יג, טו-ז
'טמאי מתים' - חזקתה בזמן הזה.....	ו, 66
יין - גמר מלאכה.....	יא, י
יין - ענבי הגוי, חיוב תרו"מ.....	יא, טו
ירושלים - גבולה.....	ה, ו
כמות חסרה בהפרשה.....	יג, א-ג
לקיטה.....	י, ה
מאית - משקל ומדידה.....	ג, 43
מאכל אדם ע"י הדחק - חיוב בתרו"מ.....	ו, א-ג
מוקף.....	א, מא-מב
מוקף - בדיעבד ובשעת דחק.....	ט, ד-ה
מוקף - הגדרתו.....	ט, א-ג
מוקף בכלים נפרדים.....	ט, ג
מטע - חיוב תרו"מ בו.....	יא, כב
מינים - הפרשה מאחד על אחר.....	ו, ד-ז
מיץ - תרו"מ ממנו.....	ו, יב-יד
'מכירי עניים'.....	טו, י
מכל לעשיית קומפוסט - שימשו לתרומה.....	יד, ד
מעשר עני - זמן חיובו.....	א, לג
מעשר עני - שיעורו.....	א, לב
מעשר ראשון - זמן חיובו.....	א, יט
מעשר ראשון - שיעורו.....	א, יח
מעשר שני - זמן חיובו.....	א, כט
מעשר שני - ברכת החילול.....	ג, 44; ד, ג
נבטים - הפרשה מהם.....	ז, ג
נוסח הפרשת תרו"מ - הגדרתו.....	ג, ה
נוסח הפרשת תרו"מ - חשיבותו.....	ג, ו
נוסח הפרשת תרו"מ - מקוצר.....	ג, ז
נטע רבעי - חיוב תרו"מ.....	ז, כג-כד
נתינה - הגדרתה.....	א, לח-מ
נתינה של מעשר עני.....	טו, ז-י
נתינה של מעשר ראשון.....	טו, ג-ה
נתינה של ספק מעשר עני.....	טו, ז

42, ד.....	'עובר לעשייתו' בתרו"מ.....
א-ב, יא.....	עונת המעשרות - הגדרתה.....
ו, י-יא.....	עלי תה - הפרשה מהם.....
ז, טו.....	עני - הגדרתו.....
ז, ב.....	עציץ - הגדל בו, חיובו בתרו"מ.....
ה, ד.....	פרוטה - שוויה.....
א, יח-כא.....	קביעות למעשר - הגדרתה.....
א, כה.....	קטיף תיירותי - חיוב תרו"מ בו.....
ח, ד.....	קטן, חרש ושוטה - הפרשה על ידם.....
ו, ג.....	קליפות - הפרשה מהם.....
א, לו.....	קריאת שם - הגדרתה.....
ז, יד-טו.....	רשות הרבים - חיוב תרו"מ.....
ג, ב.....	שאיילה בתרומות ומעשרות.....
א, כב.....	שדה - חיוב תרו"מ בו.....
ח, ב.....	שליח - הפרשה על ידו.....
א, יא.....	שמן זית - גמר מלאכה.....
א, יז.....	שמן זית - זיתים של גוי - חיוב תרו"מ.....
י, יד.....	שמן זית של תרומה - הדלקתה בחנוכה.....
ט, יד.....	שמן זית של תרומה - הדלקתה ביום טוב.....
ו, יד.....	שמן זית של תרומה - הדלקתה בשבת.....
י.....	שנת המעשר.....
י, י.....	שסק - קביעת שנת המעשר בו.....
י, י.....	שקד - קביעת שנת המעשר בו.....
י, ז-ח.....	תאריך הקובע את שנת המעשר.....
ו, ח-י.....	תבלינים - הפרשה מהם.....
ג, י-יג.....	תערובת חיוב ופטור.....
ג, יד, א-ג.....	תרומה - זריקתה.....
יד, א.....	תרומה גדולה - איסור הפסד וטומאה.....
א, יב.....	תרומה גדולה - שיעורה.....
א, טו.....	תרומה גדולה - זמן איסורה.....
ג, א-א.....	תרומות ומעשרות - אלו פירות חייבים בהם.....
ה, א.....	תרומות ומעשרות - חיובם בזמן הזה.....
א, כו.....	תרומת מעשר - איסור הפסד וטומאה.....
א, כה.....	תרומת מעשר - ישראל שמפרישה.....
א, כג-כד.....	תרומת מעשר - שיעורה.....

מפתח העניינים להלכות חלה

האות הראשונה = פרק; /ומספר = פרק משנה; האות השנייה = סעיף; מספר = הערה

אגרול - חיובו בחלה.....	יב/3, 140
אורז שנתערב עם חיטה - חיובו בחלה.....	ד, ה
אטריות - חיובן בחלה.....	פרק יב/3, 141
אילת - חיוב מצוות חלה בה.....	ב, ג
איש - חיובו בהפרשת חלה.....	ט, א
אכל את המאפה בלא הפרשה - מה יעשה.....	ב, ח
ארון - צירוף עיסות בו.....	יא, טו
בייגלה - חיובו בחלה.....	יב/3, 142
בין השמשות - הפרשה בערב שבת.....	י, ד
ביסלי - חיובו בחלה.....	יב/3, 143
בלינצ'ס - חיובו בחלה.....	יב/3, 144
בריקה - חיובה בחלה.....	יב/3, 145
ברכה להפרשת חלה.....	ג, ג
גבולות עולי מצרים - חיוב ההפרשה בהם.....	ב, ג
גדול - מאימתי יכול להפריש.....	ט, ט
גוי - הפרשתו.....	ט, יא
ג'חנן - חיובו בחלה.....	יב/3, 146
גגנת - לישת עיסה על מנת לחלקה לילדים.....	יג, ח
הפרשה מעיסתו שלו על עיסת חברו.....	ט, ו
הקפדה שהעיסות לא ייגעו זו בזו.....	יא, יז
הקפדה שעיסות לא יתערבו זו בזו.....	יא, יח
התניה על הפרשה בעתיד.....	י, י
וופלים - חיובם בחלה.....	יב/3, 147
זמן הזה - חובת ההפרשה בו.....	ב, ד
זמן חיוב ההפרשה.....	ז, א-ב
זריקת החלה לפח.....	ג, ז, 31
חוץ לארץ - חיוב חלה בו.....	ב, ו; פרק טו
חלה שהתערבה בעיסות.....	פרק יד
חמשת מיני דגן.....	ד, א
טבל - נתינה או מכירה.....	ב, ז
טורט - חיובה בחלה.....	יב/3, 148
טיגון - נחשב בישול או אפייה יב.....	ט
טעם בלוע מאיסור טבל.....	ז, ה, 60

יום טוב - הפרשה בו.....י, ג; י, ט-י; טו, ג.
 כבוד שבת - אפייה והפרשה.....י, א
 כובאנה - חיובו בחלה.....יב/3, 149
 כוסמין - זיהויו.....ד, ד, 34
 כוסמת.....ד, ד, 34
 לא קרא שם חלה.....ג, ד
 לאחר האפייה - הפרשת חלה.....ז, ד
 לחוח - חיובו בחלה.....יב/3, 150
 ליל הסדר - שכח להפריש.....י, ח
 לעקאך - חיובה בחלה.....יב/3, 151
 מאפייה - לש בה על מנת לחלק.....יג, ז
 מופלטה - חיובו בחלה.....יב/3, 152
 מוקף - הגדרתו.....ח, ד
 מוקף - הפריש שלא מן המוקף.....ח, ה
 מוקף - הפרשה לכתחילה שלא מן המוקף.....ח, ו
 מוקף.....פרק ח
 מורה - לישת עיסה על מנת לחלקה לילדים.....יג, ח
 מלאווח - חיובו בחלה.....יב/3, 153
 מצה - הפרשה מעיסתה.....ז, ו
 מצפה רמון - חיוב מצוות חלה בו.....ב, 9
 מקרר - צירוף עיסות בו.....יא, טו
 נידה - הפרשתה.....ט, י
 סובין - צירופו לשיעור.....יא, ד
 סוגי קמח - צירופם להפרשה.....ח, ז; יא, ב
 סוגי קמח - עירובם זה בזה.....ח, ח
 סוכות - שכח להפריש.....י, ח
 סופגניות - חיובן בחלה.....יב/3, 154
 סיגר - חיובו בחלה.....יב/3, 155
 ספינג' - חיובו בחלה.....יב/3
 'עובר לעשייתן' - מהו בחלה.....ג, א, 17
 עוגה - חיובה בחלה.....ה, ג
 עוזרת בית - הפרשתה.....ט, ג
 עיסה רכה ודקה - דינה.....יב, יא
 עיסה עבה שהתבשלה ואחר כך נאפתה.....יב, ו
 עיסה עבה שמבשלים.....יב, ג
 עיסה עבה שמטגנים.....יב, ג
 עיסה רכה - הגדרתה.....יב ב/1
 עיסה רכה שנאפתה.....יב, ז
 עיסה רכה שבושלה.....יב, ח

עיסה שמכילה מייץ.....ה, ה-ו
 'על מנת לחלק' - באדם פרטי.....יג, א
 'על מנת לחלק' - במאפייה.....יג, ז
 'על מנת לחלק' - בשותפים.....יג, ט
 'על מנת לחלק'.....פרק יג
 ערב שבת - התניה בו על הפרשה בשבת י.....ו
 עשרת ימי תשובה - מנהג הפרשה בהם.....ט, ב
 פחזנית - חיובה בחלה.....יב/3, 156
 פיצה - חיובה בחלה.....יב/3
 פנקייק - חיובו בחלה.....יב/3, 157
 פריסקה - חיובו בחלה.....יב/3, 158
 צירוף - הדרך לצרף עיסות.....יא, ה-ז
 צירוף עיסות.....פרק יא
 קוגל - חיובו בחלה.....יב/3, 159
 קטן - הפרשתו.....ט, ח
 קישקע - חיובו בחלה.....יב/3, 160
 קמח מסוגים שונים.....ח, ז; יא, ב-ג
 קרעפלאך - חיובם בחלה.....יב/3, 161
 'שאלה' בהפרשת חלה.....יד, א
 שבעת המשקים בחלה.....ה, ה
 שבת - הפרשה בה.....י, ב
 שבת - עבר והפריש בה.....י, ה
 שותפים - מי מפריש.....ט, ז
 שיבולת שועל - זיהויה.....ד, ג, 33; 106
 שיעור החלה.....ו, ט
 שיעור הקמח המחייב בחלה.....ו, א-ב
 שיפון - זיהויו.....ד, ב, 32
 שליח - מי מברך.....ט, ד
 שליח - מינויו לפני הכנת העיסה.....ט, ה
 שליח.....ט, ד
 שקדי מרק - חיובם בחלה.....יב/3, 162
 שרפת החלה.....ג, ז
 שרפת החלה בתבנית.....ג, ז
 שרפת החלה בתנור.....ג, ז
 תלויה בארץ - מצוות הפרשת חלה.....ב, ב; הקדמה

מפתח העניינים להלכות ערלה

האות הראשונה = פרק; האות השנייה = סעיף; מספר = הערה

איבוד פירות ערלה.....	א, יט-כ
אילן - הגדרתו.....	ג, ב-ז
אינו מתקיים שלוש שנים.....	ה, ג
אספלט - מתחת לעציץ.....	ו, יא
באבקו.....	ג, ד; ג, ו
בוסר.....	ב, י
בטון - מתחת לעציץ.....	ו, יא
בית - עץ פרי בו.....	ו, ד
בונה.....	ג, ב
גאת.....	א, כח
גבולות עולי מצרים - איסור ערלה בהם.....	א, טז
גוי - קניית פירות ממנו.....	ז, ה; א, כא-כב
גוי - מכירת פירות ערלה לו.....	א, יא
גוש אדמה לעץ פרי - הגדרתו ותנאיו.....	ו, ה-ז
גזע חלול.....	ג, ד
גרעיני הפרי.....	א, כה
הברכה - מניין שנות ערלה בה.....	ה, יב-יג
הדלקת נרות משמן ערלה.....	א, ח
הנאה - איסורה מערלה.....	א, ח-יא
העברת עץ - איסורה.....	ה, ב
העברת עץ.....	ה, א-ד
העתקת עץ - דרכה למניעת ערלה.....	ה, ד
הרכבה - גובהה.....	ה, ז
הרכבה - מניין שנות ערלה.....	ה, ו
הרכבת מין באינו מינו - מניין שנות ערלה.....	ה, ט
הרכבת תמך.....	ה, י
זמן שיכול לחיות - הגדרתו.....	ה, 90-92
חילול נטע רבעי - ברכתו.....	ח, ו
חילול רבעי על פרוטה.....	141
חלות איסור ערלה.....	ב, ט-י
חנטה - הגדרתה.....	ב, ח
חציל.....	ג, ד-ה
ט"ו בשבט.....	ב, ז

ירידה בכמות הפרי ובאיכותו.....ג, ה
 כנת סרק - מניין שנות ערלה.....ה, ח
 מוצרים תעשייתיים מפירות.....א, יד
 מיעוט מצוי.....ז, ב 128
 מניין ערלה - תחילתו מזריעה.....א, ג
 מניין ערלה - תחילתו משתילת ייחור.....א, ג
 מניין שנות ערלה.....ב, א-ח
 משתלה מתווכת - קנייה ממנה.....ו, יד
 משתלה - קניית עצי פרי.....ו, ה-יד
 נוטע לרבים.....ד, ה-ו
 נוי סוכה מפירות ערלה.....א, י
 נטיעה לנוי.....ד, ד
 נטע רבעי - אכילתו בזמן הזה.....ח, ד 133
 נטע רבעי בפירות שנמכרו לגוי בשביעית.....ח, יא
 נטע רבעי בפירות מבית או מחממה.....ח, ט
 נטע רבעי בשביעית.....ח, י-יא
 נטע רבעי מספק.....ח, יב; יד
 נטע רבעי שננטא - פדיונו בירושלים.....ח, יח
 נפוליטיס.....א, כג
 נצרים - מניין שנות ערלה.....ה, יא
 סייג - פטור מערלה.....ד, א-ה
 סייג - הגדרתו.....ד, א/2
 סמדר.....ב, י
 עלי תה ותבלין.....א, כז
 עלים ופרחים - איסור ערלה בהם.....א, כג-כד; ז
 עצי סרק - אין איסור ערלה בהם.....א, ה
 עציץ נקוב - הגדרתו.....ו, א; ו, ט
 עציץ שאינו נקוב - הגדרתו.....ו, ג
 עציץ שאינו נקוב - חיובו בערלה.....ו, ג, 114
 עקירת עץ באופן חלקי.....ה, ה
 ערלה - איסורו בזמן הזה.....א, יב, 20
 פאפיה.....ג, ד; ו, ג
 פאפיה - רכז של הפרי.....א, יד, 23
 פאפיה - כשרות.....ו, ג
 פדיון נטע רבעי - ברכתו.....ח, ו
 פטל.....ג, יב
 פיטאיה.....ג, יא
 פיטנגו - נטיעתו לסייג.....ד, ב
 פירות הגוי.....א, כא-כב

פירות חוץ לארץ.....	א, יב-יג
פירות - קביעת זמן היתרם.....	ב, ו-ח
פלסטיק - מתחת לעציץ.....	ו, יא
פלפל.....	ג, ח
פלפל סודני.....	ג, ט
פלריג - מתחת לעציץ.....	ו, יב
פלריג - עציצים עשויים מפלריג.....	ו, יג
פנטהאוז - עץ פרי בו.....	ו, ד
פסיפלורה.....	ג, ו; ג, י
פסיפלורה - נטיעתה לסייג.....	ד, ג
פסיפלורה - רכז של הפרי.....	א, יד, 23
פסיפלורה - כשרותה.....	ג, ו
פרוטה - שוויה.....	ח, ד, 141
פרי - הגדרתו.....	א, כג
פריש או קבוע בפירות השוק.....	127
צבר.....	ג, יד
צלף.....	א, כו
קומפוסט מפירות ערלה.....	א, כ
קליפות הפרי.....	א, כה
קני סוכר.....	ג, יג
קניית פירות מהמטע.....	ז, ד
ריח מפירות ערלה.....	א, ט
שוק - קניית פירות בו.....	ז א-ד
שורש של מיתון - הגדרתו.....	96
תאריך אחרון לנטיעה.....	ב, ב-ג
תערובת נטע רבעי ופירות חולין.....	ח, טו-טז
תערובת פירות ערלה.....	ז, ז

מפתח העניינים להלכות כלאיים

האות הראשונה = פרק; האות השנייה = סעיף; מס' = הערה

איסור קיום בכלאי זרעים.....	ג, ח, 29
ארץ ישראל בכלאי זרעים.....	ג, ג
בית בכלאי זרעים.....	ג, ו
בית רובע.....	נספח ב', ב
גבולות עולי מצרים בכלאי זרעים.....	ג, ד, 24
גדר או מחיצה בכלאי הכרם.....	יא, ו
גדר, מחיצה בכלאי זרעים.....	ה, טו
גוי - בהרכבה.....	ח, טו-טז
גוי - זריעת כלאיים.....	ג, יד
גוי - קרקע של גוי בכלאי זרעים.....	ג, יג
גוי באיסור כלאי הכרם.....	ט, יח-יט
גרמא בכלאי זרעים.....	ג, 20
דשא ליד כרם.....	ט, ט
הגדרת המין.....	ב
הדליה - מתקן, קנים או חבלים בשביל הגפן.....	יא, יא
הדליה - שריפת ירקות ותבואה שגדלים תחתיה.....	יב, ח
הדליה של גפן על ידי עץ מאכל.....	יא, יב
הדליה של גפן על ידי עץ סרק.....	יא, יב
הדליה, גפן מודלית.....	יא, ז-י
הורכב באיסור - דין העץ.....	ח, יא-יג
הכלאה - הגדרתה ואיסורה.....	ח, ה
המינים האסורים בכלאי זרעים.....	ד
הנאה באיסור כלאי הכרם.....	ט, יא-יד
הנאה בכלאי זרעים.....	ג, יב
הנבטה של מיני זרעים.....	ו, ג
הפקר בכלאי זרעים.....	ג, י
הרחקה בירקות.....	ה, ח-י
הרחקה בירקות המתפשטים (דלועים).....	ה, י, 57
הרחקה בקטניות.....	ה, יד
הרחקה בתבואה.....	ה, ה-ז
הרחקה בתבואה וירקות.....	ה, יא-יג
הרחקה מגפן יחידית.....	יא, ד
הרחקה מכרם.....	יא, ג
הרחקה, שיעור בכלאי זרעים.....	ה

הרכבה בחוץ לארץ.....	ח, ט
הרכבה בעציץ שאינו נקוב.....	ח, י
הרכבת אילן מאכל באילן סרק ולהפך.....	ח, ז-ח
זריעת זרע צמוד לאילן.....	ח, ד
זרעי אילנות בכלאי זרעים.....	ד, ב
חול המועד - עקירה של אחד המינים.....	ג, יא
חוץ לארץ בכלאי זרעים.....	ג, ד
חממה בכלאי זרעים.....	ג, ו
חממה ובית - איסור כלאי הכרם בהם.....	ט, ג, 124
חריץ.....	ה, טו
חריץ בכלאי הכרם.....	יא, ו
טעם הפרי.....	ב, 13
יניקה בכלאי זרעים.....	א, 7
כלאי אילן - הגדרת האיסור.....	א, ג; ח, א-ג
כלאי בגדים - הגדרת האיסור.....	א, ד
כלאי בהמה - הגדרת האיסור.....	א, א
כלאי הכרם - הגדרתו.....	א, ה; ט, א
כלאי הכרם - שריפת האיסור.....	יב
כלאי הכרם בארץ ישראל.....	ט, ב
כלאי הכרם בחוץ לארץ.....	ט, ב
כלאי הכרם בפירות מן השוק או אצל רוכלים בצדי הכביש.....	ט, יג
כלאי זרעים - הגדרת האיסור.....	א, ב; ג, א
כרם - מבנה שלו בצירוף גפנים של אדם אחר.....	ט, יז
כרם הגדרתו.....	יא, ב
כרם חברו - תבואה או ירק לידו.....	ט, טז
לבוד בכלאי הכרם.....	יא, ו
מאכל בהמה באיסור כלאי הכרם.....	ט, ז
מאכל בהמה בכלאי זרעים.....	ד, ד, 52
מולטי פרי או עץ רב-מיני.....	ח, יג
מין - הגדרתו.....	ב, 15
מינים האסורים בכלאי הכרם.....	י, א-ד
מישר.....	נספח ב', ה
מפולת יד בכלאי זרעים.....	ג, 19
מראה העלים ומראה הפרי.....	ב, 12
מראית העין בכלאיים.....	ב, ה
משתלה - הרחקה מגפנים שמצויים שם.....	יא, ה
מתכוון בכלאי זרעים.....	ג, ז
נוי - כלאי זרעים לנוי.....	ג, טו
ניחותא בכלאיים - הגדרתה.....	יב, 183

ניסויים מדעיים בכלאי זרעים.....ג, טז
 סככה של ענפי גפן מעל ירקות.....יא, ז-ט
 ספק באיסור כלאי הכרם.....ט, יב
 עוקר את הצמח לפני הבשלת הפרי.....ג, טו
 עץ מורכב לאחר שהתאחה.....ח, יב, 112-113
 עצים רב-מיניים ומולטי פרי.....ח, יג
 עציץ.....ו, א-ב
 עציץ נקוב- הנחתו בכרם.....יג, ב
 עציץ נקוב העברת עציץ בכרם.....יג, ג
 עציץ שאינו נקוב בכלאי הכרם.....יג, ד
 עקירה של אחד המינים בכלאי זרעים.....ג, ט
 עקירת עץ שהורכב באיסור.....ח, יא, 111
 עקירת צמחים שאסורים בכלאי הכרם.....ט, טו
 עריס.....יא, י
 פול הלבן.....יב, ה
 פירות - דינם בעץ שהורכב באיסור.....ח, יד
 פסיפלורה ליד גפן.....י, ג
 צורת הפתח.....ה, טו
 צורת הפתח בכלאי הכרם.....יא, ו
 צורת הפתח מצד אחד.....ו, 84 וכן יא, 162
 צמח שנוצר מהכלאה - הגדרת מינו.....ח, ו
 צמחי נוי בכלאי זרעים.....ד, ה
 צמחי ריח בכלאי זרעים.....ד, ה
 צמחי תבלין ותה בכלאי זרעים.....ד, ה, 55
 צמחי תרופה בכלאי זרעים.....ד, ה
 צמחים חד-שנתיים.....נספח א' וערלה פרק ג
 צמחים שאינם אוכל ליד כרם.....ט, ח, 132 וכן י, ב
 קטניות.....ד, א, 46
 קיום בכלאי זרעים - הגדרתו.....ג, ט
 קיום העץ בכלאי אילן.....ח, יא
 קיום של עץ שהורכב בספק איסור.....ח, יב-יג
 קרחת.....נספח ב', ג
 קרקע חברו בכלאי זרעים.....ג, ג
 שביל.....ה, טו
 שדה הגדרתה בכלאי זרעים.....ה, ה וכן נספח ב', א
 שדה חברו - זריעה בסמוך לה.....ג, יז
 שורה.....נספח ב', ח
 שטח אדמה לא חרוש.....ה, טו
 שטח שנאסר בכלאי הכרם.....יב, ז

שיעור היחס 1/24	ז, ג-ו
שריפה - בכרם של אחד וירקות ותבואה של אחר	יב, יב
שריפה - כשאי אפשר לשרוף	יב, ג
תבואה	ד, א, 45
תלם	נספח ב', י
תערובת מיני זרעים	ז, ב
תערובת של היתר וכלאי הכרם	ט, יד

מפתח העניינים להלכות מתנות עניים וחדש

האות הראשונה = פרק; האות השנייה = סעיף; מס' = הערה

חדש - איסורו הלכה למעשה.....	ו סעיף 2
חדש - הגדרתו.....	ו, א-ב
חדש - המציאות כיום.....	ו סעיף 1
חדש - חיובו בזמן הזה.....	ו, ג
חדש - חיובו בחוץ לארץ.....	ו, ג
חדש - מאימתי חייבים בו.....	ו, ד-ה
לקט - הגדרתה.....	ב, א-ב
לקט - המינים שחייבים בו.....	ב, ג
לקט - חיובו בימינו.....	ב, ד
עוללות - הגדרתן.....	ה, א-ב
עוללות - חיובן בימינו.....	ה, ג
פאה - הגדרתה.....	א, ב
פאה - המינים שחייבים בה.....	א, ה
פאה - מאימתי מותר לעניים לקחתה.....	א, ו
פאה - שיעורה.....	א, ד
פאה בארץ ישראל.....	א, ג 2
פאה חיובה בזמן הזה.....	א, ג 3 וכן א, ז
פרט - הגדרתו.....	ד, א
פרט - המינים שחייבים בו.....	ד, ב
פרט - חיובו בימינו.....	ד, ג
שכחה - הגדרתה.....	ג, א
שכחה - חיובה בימינו.....	ג, ה
שכחה - שיעורה.....	ג, ד
שכחה המינים שחייבים בה.....	ג, ב-ג